

Lovspeil

BESTEMMELSENS INNHOLD	GJELDENDE LOV	NY LOV
DELEGERING AV MYNDIGHET		
KAPITTEL 3		
DELEGERING AV OFFENTLIG MYNDIGHET	Ulovfestet rett	§ 22
ADGANGEN TIL Å DELEGERE	Ulovfestet rett	§ 23
KRAV TIL BELSUTNING OM DELEGERING OG PLIKT TIL KUNNGJØRING	Ulovfestet rett	§ 24
HABILITET		
KAPITTEL 4		
HVA HABILITET INNEBÆRER	§§ 6 og 10	§ 25
FORHOLD SOM FØRER TIL INHABILITET UTEN VIDERE	§ 6 første ledd	§ 26
INHABILITET ETTER EN KONKRET VURDERING	§ 6 andre ledd	§ 27
BEHANDLING AV SAKEN TIL TROSS FOR INHABILITET	§§ 6 fjerde ledd, og 7	§ 28
AVGJØRELSE AV HABILITETSSPØRSMÅL	§§ 8 og 9	§ 29
KLAGE		
KAPITTEL 8		
KLAGERETT	§ 28 første, tredje og fjerde ledd	§ 61
KLAGEINSTANS	§ 28 første og andre ledd	§ 62
KLAGEFRIST	§§ 29 og 30	§ 63
OVERHOLDELSE AV KLAGEFRISTEN	§ 30 første og annet punktum	§ 64
OVERSITTING AV KLAGEFRISTEN MV.	§ 31	§ 65
KLAGENS ADRESSAT, FORM OG INNHOLD	§ 32	§ 66
UNDERINSTANSENS BEHANDLING AV KLAGESAKEN	§ 33	§ 67
KLAGEINSTANSENS BEHANDLING AV KLAGESAKEN	§§ 33 femte ledd og 34	§ 68
SAKSKOSTNADER	§ 36	§ 69
RETTING, OMGJØRING OG UGYLDIGHET		
KAPITTEL 9		
RETTING AV FEIL I VEDTAK	Ulovfestet rett og tvisteloven § 19-8	§ 70
OMGJØRING AV EGET VEDTAK	§ 35 første ledd og ulovfestet rett	§ 71
SAKSBEHANDLINGEN I OMGJØRINGSSAKER	Ulovfestet rett	§ 73
UGYLDIGHET	§ 41 og ulovfestet rett	§ 74

§ 22- Delegering av offentlig myndighet

«Delegasjon»

- Myndighet til å treffe vedtak eller gi forskrifter
- Enkeltavgjørelser om offentlig myndighet
- Saksforberedende arbeid faller utenfor

«Instruksjonsmyndighet»:

- Gjelder både generelle retningslinjer og instruksjer i enkeltsaker. Dette omfatter bl.a.:
 - organisatoriske føringer
 - prioriteringer
 - faglige vurderingsmomenter
 - saksbehandlingsrutiner
 - forventninger til skjønnsutøvelse

§ 22. Delegering av offentlig myndighet

(1) Reglene i dette kapittelet gjelder delegering av myndighet som et forvaltningsorgan har til å fatte enkeltvedtak eller gi forskrifter.

(2) Et forvaltningsorgan som delegerer myndighet, kan gi instrukser om hvordan myndigheten skal utøves. En delegering kan når som helst trekkes tilbake.

§ 23- Adgangen til å delegere

Andre ledd:

Helhetsvurdering:

- Om delegasjon er fornuftig og hensiktsmessig
- Hvorvidt mottakerorganet har tilstrekkelig kompetanse og ressurser

Fjerde ledd:

Selvstendige rettssubjekter

Kommunalt selvstyre (Grl. § 49)

- Eks jordlova § 3 fjerde punktum

§ 23. Adgangen til å delegere

(1) Kongen og departementene kan delegere myndighet til sine underordnede forvaltningsorganer.

(2) Andre statlige forvaltningsorganer kan delegere myndighet til underordnede organer når det følger av lov, forskrift eller beslutning av overordnet organ, eller hvis det av hensyn til en hensiktsmessig saksavvikling i de berørte forvaltningsorganene er et særlig behov for delegering.

(3) Delegering fra statlige forvaltningsorganer til uavhengige organer, private eller andre selvstendige rettssubjekter krever hjemmel i lov.

(4) Delegering fra statlige forvaltningsorganer til kommuner og fylkeskommuner krever hjemmel i lov.

(5) For delegering internt i kommuner og fylkeskommuner og fra kommuner og fylkeskommuner til andre selvstendige rettssubjekter gjelder reglene i kommuneloven kapittel 5.

§ 3. Handsaming av landbrukssaker

Kommunen, statsforvaltaren og fylkeskommunen skal ha ansvaret for handsaminga av landbrukssaker. Departementet kan gi nærare føresegner om handsaminga av landbrukssaker. Departementet kan gi forskrift om at kommunen og fylkeskommunen vert tildelt myndigheit til å gi fråsegner og ta avgjerder i landbrukssaker. Gjeld avgjerda tildeling av tilskot, kan departementet delegere myndigheit til kommunen og fylkeskommunen til å gi fråsegner og ta avgjerd. Statsforvaltaren kan med verknad for ein bestemt tidsperiode påleggje kommunar å sende inn fortløpande utskrift av alle avgjerder i ein eller fleire sakstypar etter denne lova eller konsesjonslova.

§ 24- Krav til beslutning om delegering og plikt til kunngjøring

Ny lov viderefører eksisterende praksis

Delegasjon skal alltid være skriftlig

§ 24. *Krav til beslutningen om delegering og plikt til kunngjøring*

(1) En delegering av myndighet skal være skriftlig. Delegeringen skal kunngjøres i Norsk Lovtidend hvis den ikke er begrenset til bestemte enkeltsaker som er under behandling.

(2) Første ledd andre punktum gjelder ikke delegeringer i kommuner og fylkeskommuner. For kommuner og fylkeskommuner gjelder reglene i kommuneloven.

§ 25- Hva inhabilitet innebærer

Inhabil person skal holde seg unna alle oppgaver som påvirker innholdet:

- Innhente informasjon
- Diskutere innhold
- Skrive utkast
- Forslå alternativer/momenter

Rent tekniske oppgaver omfattes ikke

Viktig: inhabilitet kan oppstå tidligere i prosessen.

§ 25. *Hva inhabilitet innebærer*

(1) Enhver som utfører arbeid eller oppdrag for et forvaltningsorgan, skal avstå fra å tilrettelegge grunnlaget for eller treffe avgjørelse i en sak der en tilknytning til saken gjør vedkommende inhabil etter §§ 26 eller 27.

(2) Når en person er inhabil, kan heller ikke en direkte underordnet i samme forvaltningsorgan treffe avgjørelse i saken. Den underordnede kan likevel tilrettelegge grunnlaget for avgjørelsen.

§ 26- Forhold som fører til inhabilitet uten videre

Ny regel: automatisk inhabilitet for saksbehandlere

Eksempel: bytte jobb (kommune → Statsforvalter) og møter saken igjen

Ikke inhabil kun fordi man tilrettela grunnlaget i første instans– så lenge andre fattet vedtaket

§ 26. Forhold som fører til inhabilitet uten videre

(1) Den som selv er part i saken, er inhabil.

(2) En person er inhabil hvis en part i saken er vedkommendes

- a. nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer, eller nåværende forlovede
- b. slektning i rett opp- eller nedstigende linje eller en slik slektnings ektefelle, samboer eller forlovede
- c. søsken eller søskens ektefelle, samboer eller forlovede
- d. ektefelles, forlovedes eller samboers søsken eller slektning i rett opp- eller nedstigende linje
- e. fosterbarn eller fosterforelder
- f. stebarn eller steforelder.

(3) En person er inhabil når vedkommende

- a. er eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken ble innledet
- b. har ledende stilling eller verv i styret eller bedriftsforsamlingen i et foretak, en sammenslutning eller en stiftelse som er part i saken.

Et varamedlem omfattes av bokstav b når vedkommende har deltatt i styrets behandling av saken.

(4) En person i klageinstansen er inhabil hvis vedkommende har truffet avgjørelsen i saken i underinstansen. Dette gjelder likevel ikke ved klage til Kongen over en avgjørelse som er truffet av et departement.

§ 27- Inhabilitet etter en konkret vurdering

Mer detaljerte, objektive kriterier for vurderingen

“Fordel eller ulempe” kan omfatte:

- økonomiske forhold
- omdømme
- velferd
- risiko for straff eller ansvar

Vurderingen skal ta hensyn til:

- Hvor nær tilknytning
- Hvor stor fordel eller ulempen kan være
- Hvor sannsynlig det er at virkningen oppstår.

Helhetsvurdering er avgjørende:

- Hvordan vil situasjonen fremstå utad, og hvilken tillit kan allmennheten ha til avgjørelsen?

Viktig: dokumentere habilitsvurderinger, særlig i tvilstilfeller

§ 27. Inhabilitet etter en konkret vurdering

(1) En person er inhabil når det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet.

(2) I habilitsvurderingen skal det blant annet legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære en særlig fordel eller ulempe for personen selv eller noen vedkommende har en nær personlig tilknytning til, og i den forbindelse hvor nær tilknytningen er, hva slags og hvor stor fordel eller ulempe det er snakk om, og hvor sannsynlig det er at fordel eller ulempen vil inntre.

§ 61-Klagerett

Bokstav b):

“Vesentlig berøres” vurderes ut fra:

- Vedtakets art
- Faktiske og rettslige virkninger

Kravet skal ikke tolkes for strengt- det er nok at vedtaket har stor praktisk betydning for den berørte

Bokstav c):

Gjelder foreninger og stiftelser, ikke selskaper eller uformelle grupper

Vurderingen av “dens formål og naturlige virkeområde å ivareta” tar utgangspunkt i:

- Vedtekter
- Organisasjonens faktiske arbeidsfelt

§ 61. Klagerett

(1) Et enkeltvedtak kan påklages av

- a. en part
- b. andre som i vesentlig grad berøres av vedtaket
- c. en forening eller stiftelse dersom vedtaket berører interesser som det ligger innenfor dens formål og naturlige virkeområde å ivareta.

(2) Første ledd bokstav b og c gjelder likevel ikke dersom saken berører rettigheter av så personlig karakter at det er urimelig at saken påklages av andre enn en part.

(3) Klageinstansens vedtak kan ikke påklages.

(4) For særskilte saksområder kan Kongen gi forskrift om klageregler som utfyller eller avviker fra reglene i dette kapittelet. Forskrift som begrenser klageretten eller på annen måte vesentlig fraviker reglene i dette kapittelet til skade for partsinteresser, kan bare gis dersom tungtveiende grunner gjør det nødvendig.

§§ 63, 64 og 65- Klagefrist, overholdelse av fristen, og oversitting

Reglene viderefører dagens praksis.
De er godt innarbeidet, og i hovedsak uendret:

- Alminnelig klagefrist (§ 63 første ledd)
- Utvidet frist (§ 65 første ledd)
- Yttergrense (§ 65 tredje ledd)

§ 63. *Klagefrist*

(1) Fristen for å klage er tre uker fra meldingen om vedtaket er kommet frem til parten. Når et forvaltningsorgan har gjort meldingen om vedtaket tilgjengelig i et elektronisk informasjonssystem, regnes meldingen som kommet frem når det er sendt varsel etter § 10 tredje ledd. Formidles vedtaket ved offentlig kunngjøring, løper klagefristen fra den dagen vedtaket ble kunngjort første gang.

(2) For den som ikke har mottatt melding om vedtaket, løper klagefristen fra den dagen vedkommende har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Hvis vedtaket går ut på å gi noen en rettighet eller annen fordel, utløper likevel klagefristen for andre senest tre måneder etter at vedtaket ble fattet.

(3) Har en part krevd begrunnelse etter § 56 tredje ledd, avbrytes klagefristen. Ny klagefrist begynner å løpe når begrunnelsen er kommet frem til parten, eller når parten på annen måte er gjort kjent med den.

(4) Klagefristen beregnes etter reglene i domstoloven §§ 148 og 149.

(5) I særlige tilfeller kan underinstansen eller klageinstansen forlenge klagefristen før den er utløpt.

§ 64. *Overholdelse av klagefristen*

(1) Klagen er fremsatt i tide når den er sendt eller levert til det forvaltningsorganet som fattet vedtaket (underinstansen), før klagefristen er utløpt.

(2) Hvis klagen ikke kommer frem, må klageren sende eller levere den på nytt senest én uke etter at han eller hun ble kjent med eller burde ha forstått at klagen ikke var mottatt. Er klagefristen kortere enn én uke, må klageren sende eller levere klagen på nytt innen en frist som er like lang som den opprinnelige klagefristen.

§ 65. *Oversitting av klagefristen mv.*

(1) Selv om klagen er fremsatt for sent, kan den tas til behandling

- a. dersom parten eller partens fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med å klage etterpå, eller
- b. dersom særlige grunner gjør det rimelig at klagen blir prøvd.

(2) I vurderingen av om klagen bør tas til behandling, skal det også legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

(3) Klagen kan ikke tas til behandling som klagesak når det har gått mer enn ett år siden vedtaket ble fattet.

§ 66- Klagens adressat, form og innhold

Bokstav a)

«Underinstansen»:

Dersom klagen sendes direkte til klageinstansen → videresende, og informere klager

«Skriftlig»:

Dersom klager har vansker med å fremlegge en skriftlig klage → forvaltningen bistå i tråd med veiledningsplikten

Bokstav c)

«Endringer klageren ønsker»:

Fremgå klart at henvendelsen er en klage, ikke kun uttrykk for misnøye.

§ 66. Klagens adressat, form og innhold

(1) En klage skal

- a. fremsettes skriftlig for underinstansen
- b. nevne hvilket vedtak det klages over, og om nødvendig gi opplysninger som trengs for å kunne fastslå om klageren har klagerett og har overholdt klagefristen
- c. nevne hvilken endring klageren ønsker i vedtaket.

(2) Klageren bør begrunne klagen.

(3) Er muntlig klage tillatt, skal forvaltningsorganet sette den opp skriftlig.

(4) Hvis en klage ikke oppfyller kravene i første ledd, skal forvaltningsorganet sette en kort frist for retting eller utfylling.

§ 67- Underinstansens behandling av klagesaken

Steg 1: Kan klagen behandles?

- Har klageren klagerett?
- Er klagen fremsatt innen fristen?
 - Vurdere om klagen likevel skal tas til behandling etter § 35
- Manglende formkrav?

Steg 2: Undersøke saken på nytt- så langt «klagen gir grunn» til

- Vurdere de innvendinger som er kommet
- Kontrollere at saken er godt nok opplyst

Steg 3: Varsle eventuelle motparter

- Motparten varsles «snarest mulig»
- Få en rimelig frist til å uttale seg (§ 42)

Steg 4: Underinstansen kan:

- Endre vedtaket til fordel for klageren
- Oppheve vedtaket til fordel for klageren
- Omgjøre etter § 71

Steg 5: Send saken videre til klageinstans, dersom:

- Klageren ikke får det han/hun ber om, eller
- Det finnes motparter som blir berørt

§ 67. Underinstansens behandling av klagesaken

(1) Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal underinstansen avvise klagen, med mindre den tas til behandling i medhold av [§ 65](#).

(2) Underinstansen skal foreta de undersøkelserne som klagen gir grunn til. Eventuelle motparter skal varsles snarest mulig og gis en rimelig frist for uttalelse etter reglene i § 42. Underinstansen kan endre eller oppheve vedtaket i klagerens favør eller omgjøre vedtaket i medhold av [§ 71](#).

(3) Hvis underinstansen ikke fatter vedtak etter første eller andre ledd, skal den sende sakens dokumenter til klageinstansen så snart saken er tilrettelagt. Gir underinstansen en uttalelse om klagen til klageinstansen, skal den sende kopi av uttalelsen til partene, med mindre Kongen er klageinstans eller partene ikke har rett til innsyn i uttalelsen etter reglene om partsinnsyn.

§ 42. Forhåndsvarsel om enkeltvedtak

(1) Forvaltningsorganet skal varsle parten så tidlig som mulig ved forberedelsen av et enkeltvedtak. Plikten til å varsle gjelder ikke når parten har innledet saken ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken.

(2) Forhåndsvarselet skal gjøre rede for hva saken gjelder, og ellers inneholde det som er nødvendig for at parten skal kunne ivareta sine interesser på en forsvarlig måte. Parten skal gis en rimelig frist til å uttale seg om saken.

(3) Forhåndsvarsel kan unnlates dersom

- a. varsling vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres
- b. rask avgjørelse i saken er påkrevd
- c. varsling ikke er praktisk mulig, for eksempel fordi det vil være uforholdsmessig krevende å spore opp parten
- d. varsling er åpenbart unødvendig.

§ 70- Retting av feil i vedtak

«*Feil*» omfatter:

- Skrivefeil
- Regnefeil
- Utelatelser, mv.

«*Klare*»:

- Det må være utvilsomt hva som skulle ha stått

«*Eget*»:

- Retting kan kun skje i vedtak som organet har truffet selv.
- Ved instruksjonsmyndighet kan underinstansen pålegges retting

§ 70. Retting av feil i vedtak

(1) Et forvaltningsorgan kan av eget tiltak eller dersom en part ber om det, rette klare skrive- eller regnefeil, utelatelser og andre lignende feil i et enkeltvedtak som det har fattet. Uriktige personopplysninger skal rettes, jf. [personvernforordningen artikkel 16](#).

(2) Forvaltningsorganet skal sende det rettede vedtaket til partene i saken. Det skal fremgå av vedtaket at det er rettet, og hva som er rettet.

§ 71-Omgjøring av eget vedtak

Bokstav b):

Relevante hensyn i helhetsvurderingen:

- Partens rettssikkerhet
- Tillit til forvaltningen
- Stabilitet
- Samfunnsmessige hensyn som lå bak vedtaket i utgangspunktet

Bokstav c):

Innholdet i vilkåret «bryter vilkår i vedtaket»:

- Grove eller gjentatte brudd, eller
- Enkeltstående brudd som gjør omgjøring nødvendig

Innholdet i vilkåret «sviktende forutsetninger»:

- Opplysninger om at vedtaket ikke oppfyller sitt formål eller ikke er forsvarlig
- Uforutsette endringer i faktiske forhold
- Holdningsendringer eller endret praksis er ikke tilstrekkelig

Relevante momenter i kravet om «forholdsmessighet»

- Egnet
- Nødvendig
- Ikke uforholdsmessig tyngende

Bokstav d):

- Svært høy terskel
- Betydelige endringer i samfunnsforhold

§ 71. Omgjøring av eget vedtak

(1) Et forvaltningsorgan kan omgjøre sitt eget enkeltvedtak hvis

- a. melding om vedtaket ikke er kommet frem til parten og vedtaket heller ikke er gjort offentlig kjent av forvaltningsorganet
- b. endringen ikke er til skade for noen part
- c. parten bryter vilkår i vedtaket eller sentrale forutsetninger for vedtaket svikter og omgjøringen ikke er uforholdsmessig
- d. sterke allmenne eller private interesser som taler for omgjøring, veier vesentlig tyngre enn hensynene som taler imot.

§ 73- Saksbehandlingen i omgjøringssaker

Når en omgjøringssak behandles skal forvaltningen gi parten varsel om at:

- Omgjøring vurderes (§ 42)
- Nye opplysninger forelegges parten (§ 43)
- Vedtaket får begrunnelse (§ 56)

§ 73. Saksbehandlingen i omgjøringssaker

(1) For behandling av saker om omgjøring etter §§ 71 og 72 gjelder reglene i kapittel 7 og 8, unntatt ved avslag på omgjøringsanmodninger.

(2) Forvaltningsorganet vurderer selv om det skal behandle en anmodning om omgjøring.

§ 74- Ugyldighet

«God tro»:

- Helhetsvurdering
 - Feilens karakter
 - Vedtakets betydning
 - Tiden som har gått
 - Samfunnsmessige eller private interesser

«Feil ved behandlingen»:

- Saksbehandlingsfeil eller skjønnsfeil
 - Manglende varsel
 - Habilitetsbrudd
 - Feil i faktagrunnlag
 - Mangelfull utredning

«Reell mulighet for at feilen kan ha påvirket vedtakets innhold»:

- Kreves ikke at det er sannsynlig at feilen har påvirket vedtakets innhold. Det er tilstrekkelig at det foreligger en ikke helt fjern, men samtidig realistisk mulighet for at feilen kan ha virket inn.

§ 74. Ugyldighet

(1) Et enkeltvedtak er ugyldig så langt det mangler nødvendig hjemmel. I helt særlige unntakstilfeller vil hensynet til en part som i aktsom god tro har innrettet seg etter vedtaket, føre til at vedtaket likevel er gyldig.

(2) Når det er gjort feil ved behandlingen av saken, er vedtaket ugyldig hvis det er en reell mulighet for at feilen kan ha påvirket vedtakets innhold. Vedtaket er likevel gyldig hvis særlige grunner tilsier det. I vurderingen etter andre punktum skal det blant annet legges vekt på om parten har innrettet seg etter vedtaket, om parten selv er å bebreide for feilen eller har vært kjent med den, om ugyldighet er til gunst eller skade for parten eller andre, hva slags feil som er begått, og hvor grov feilen er, og hvor lang tid som er gått.

(3) Hvis forvaltningsorganet blir klar over at et vedtak er helt eller delvis ugyldig, skal det oppheve eller endre vedtaket så langt ugyldigheten rekker. Hvis feilen kan repareres i ettertid, kan forvaltningsorganet i stedet beslutte å opprettholde det opprinnelige vedtaket. Plikten etter første punktum gjelder bare så langt det foreligger et reelt behov for å oppheve eller endre vedtaket.

(4) En opphevelse, endring eller opprettholdelse av et vedtak etter tredje ledd kan også besluttet av et overordnet forvaltningsorgan.

(5) For behandlingen av saker etter tredje ledd gjelder reglene i kapittel 7 og 8.